

TORONTAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Becskerek (Nagybecskerek), Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

SZERDA, 1944 FEBRUÁR 16
73. évfolyam 38. szám

Előfizetésben:
Évente 840 félévre 420
negyedévre 210 havonta 70

Saskov térségében kiváló teljesítményt nyújtott a német véderő

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli.

Amíg Krivojrogtól délkeletre a szovjet csapatok támadásai meghiúsultak, Cserkaszitól nyugatra és Saskovtól keletre a német csapatok továbbra is súlyos támadási és elhárító küzdelmekben állanak. A harc területén tegnap elpusztult 127 szovjet páncélos és 68 löveg.

Saskov harctérségben kiválóan kitüntette magát a Hochbaum altábornok vezetése alatt álló 34. számú mozelvidéki gyalogos hadosztály.

Dubnónál egy német páncélos hadosztály csapatai elpusztítottak egy szovjet harccsapatot.

Pripjed és Berezina között a bolsevisták beszüntették támadásukat. A német csapatok a harc területén január 16- február 10 időközben rendületlen helytállással és harc, valamint csatarepülők kötelékeinek támogatásával 30 ellenséges hadosztálynak számos páncélos köteléktől támogatott át-törési kísérleteit meghiúsították és az ellenségnek emberben és anyagban súlyos veszteséget okoztak. Az utóbbi napok harcaiban a 244. számú német rohamtüzérségi dandár kiválóan érvényesült.

Vitebszknél és Neveltől északra bolsevisták újabb heves támadásai elkeseredett küzdelmekben összeomlottak.

Az Ilmen- és Pejpus-tó között a német csapatok néhány szakaszon tovább vonultak, anélkül, hogy azt az ellenség megakadályozhatta. Azzal összefüggésben a németek Luga várost, a hadifontoságu berendezések elpusztítása után kiűritették.

Más harcszakaszokon meghiúsultak az ellenség támadásai, mialatt a német vállalkozások eredményesek voltak.

Narva harctérségben a küzdelmek hevessége fölfokozódott. Az ellenség több betörését a német csapatoknak siker-

rült elreteszelni. Az elkeseredett viadalmak még tartanak.

A tölgyfalombokkal kitüntetett Barkhorn százados egy vadászrepülőraj csoportjának parancsnoka a keleti arcvonal fölött 1944 február 13 án 250-ik légigyőzelmét aratta.

Az olasz hadszíntéren, Nettunó térségében, a tegnapi nap jelentősebb harctevékenység nélkül telt el. Helyenkénti állásjavításokat a német csapatok az ellenség erősebb ellenállása nélkül tudták keresztülvinni. Német harc és csatarepülők kötelékei, valamint a távlövő tüzérségi ütegek tegnap is éjjel és nappal az ellenség hajóösszevonásait és kirakódásait támadták Anzió és Nettunó harctérségében. Egy ellenséges kereskedelmi hajó 6 ezer tonna ürtartalommal bombatalálat következtében elsüllyedt, 2 további nagyobb szállítóhajó megrongálódott.

Ellenséges repülők február 12 ről február 13 ra virradó éjjelen Rómát bombázták, anélkül, hogy katonailag fontos berendezésekben kárt okoztak volna.

A német légi erők kötelei elmúlt éjjel, jó látási viszonyok között, összefoglaló támadást intéztek London ellen. Nagyszámú robbanó és gyújtó bombák ledobása után kiterjedt tüzek keletkeztek.

Svéd hajók a nemzetközi Vörös Kereszt szolgálatában

Stockholm, febr. 15.

A svéd kormány 3 hajót bocsátott a nemzetközi vörös kereszt rendelkezésére, amelyeknek Görögországnak élelmiszereket szállítottak. Az egyik azok közül, mult évben aknára futott és elsüllyedt. A Willie nevű hajót, amelynek 20 ezer tonna lisztet kellett volna Görögországba szállítani, az an-

golszások súlyosztették el ez év januárban. Tervben állt, hogy Görögországnak az év folyamán 360 ezer tonna élelmiszert szállítanak, de azt a nagy mennyiséget az egyetlen még maradt hajó nem képes elszállítani. A svéd kormány a multak gyászos tapasztalatai folytán, nem hajlandó további hajókat rendelkezésre bocsátani.

Roosevelt imádkozásra hívja föl Amerika népét

Stockholm, febr. 15.

Bratt ezredes svéd katonai szakértője a Stockholmer Tidningen című lapban a delítáliei hadihelyzetet taglalja. Megállapítja, hogy Kesselring tábornagy bámulatosan merész taktikája alapján csapatainak teljesítménye fényes eredményt hozott. A csapatok lendületes átcsoportosításával nemcsak sikerült az ellenség útját Róma felé elzárni, hanem hathatós ellentámadást kifejteni. Ami eddig azon az arcvonalon bekövetkezett határozottan a nyugati szövetséges hadsereg fiaskójának lehet mondani,

állapítja meg cikkében Bratt ezredes.

Figyelemreméltó ez a megállapítás és egyuttal cáfolata az angolszászok partraszállásáról annakidején világáig röpitett jelentéseknek. A jelentések ugyanis legnagyobbbrészt úgy szoltak, hogy a területet ugyszolván harc nélkül szállták meg, a németek onnét elmenekültek, a győzelem tehát már egész közel van.

Az igazságot azonban nem lehet tartósan letagadni. A való helyzet nagy lehangoltságot is keltett Angliában és Amerikában is. Valahogy tehát

szépiteni kell. Azzal áll összefüggésben Rooseveltnek legutóbbi sajtóértekezleten adott kenetes nyilatkozata. Az elnök — többek között — kijelentette, jobb időjárásért kell imádkozni, hogy az angolszászok hadműveletei is jóra fordulhassanak.

Svéd tiltakozás

Stockholm, febr. 15.

Idegen repülők Svédország északi területeire bombákat dobtak. A svéd kormány lépéseket tett a felelős hatóságoknál, illetve tiltakozó jegyzéket nyújtott át a szovjet követnek, mert megállapítást nyert, hogy az egyik repülőgép orosz volt.

A Ducet dicsérte

Róma, febr. 15.

Brindisiben betiltották az Unioné Monarchista című lap megjelenését. A lap egyik cikkében alegorikus formában párhuzamot vont a fasiszta és Badoglio-regime között és burkoltan megdicsérte a Ducet.

Légicsata 40 fokos hidegben

Berlin, febr. 15.

A német vadász- és rombolókötelékek a légvédelmi tüzérséggel együttműködésben február 10 én légicsatát vívtak a Német Birodalom területe fölé berepült angol bombázókötelékekkel. A német repülők 8 ezer méter magasságba emelkedtek, ahol a hideg a fagyponat alatt 40 fokon állt. Az ellenséges repülők a német tűzvonalba kerültek és igyekeztek abból kikerülni. Azt a kedvező alkalmát a németek kihasználták és az ellenséget oldalról és szembe is megtámadták. Az eredmény az volt, hogy a németek az ütközetben lelőtek 32 angolszász bombázót és 19 vadászrepülőgépet.

Palesztina fölvasárlása

Stockholm, febr. 15.

Lloyd George volt angol miniszterelnök, Churchill és Montgomery tábornok egy új alap létesítésére szövetkezett. Az alapra annyi pénzt akarnak összetoborozni, hogy amin az egész Palesztinát megszereznék, pontosabban megvennék a zsidóság részére. Minden fölös és terhes zsidót aztán kitelepítenének a megvett ország területére és így egy független, önálló zsidó államot alakítanának. Amellett persze, meg is szabadulnának jó részüktől.

Sikerült műkedvelő előadás Törzsudvarnokon

Törzsudvarnok, febr. 15.

A BMKSz nagybecskereki járásának műkedvelő együttese szombaton és vasárnap jólsikerült műkedvelő előadást rendezett. Bemutatásra került K. Végh Vilma „Megoldás” című egyfelvonásosa és „özv. Varga Abrisné” ezenkívül a modern magyar lírából néhány örökzöld szép vers, táncok és dalok. Az együttes vezetője volt Nyárai Rezső, rajta kívül szerepeltek még: Végh, Margit, Sárkány Vilma, Jakabfalvy Géza, Vastag Illés, Nagy László és Dániel Gy. László.

Csendőrnök napja

Budapest, febr. 15.

A magyar csendőrszervezet fennállásának 63 ik évfordulóját, mint minden évben, most is megünnepelték az egész országban.

A „Kakastollas” réme a rendetlenkedőknek, de dédelgetett és szeretett öre a békés állampolgárnak. Éber öre a rendnek, a vagyonbiztonságnak és kötelességteljesítésben alig van párja a széles világon.

Szolgálatá verejtékes, önzetlen, hűséges és így méltán illeti a legnagyobb megbecsülés, tisztelet és szeretet.

Fegyvergyakorlat

Lisszabon, febr. 15.

A portugál haditengerészet nagyszabású fegyvergyakorlatot tartott. A hadgyakorlatban a tengerpart menti ütegek is résztvettek. Több év óta nem volt olyan kiterjedt fegyvergyakorlat és most történt meg első ízben, hogy éles töltést használtak.

Az ipar decentralizálása

Budapest, febr. 15.

Bornemisza Géza magyar iparügyi miniszter Kolozsvárott beszédet mondott, amelyben megállapította, hogy az ország az utóbbi évtizedekben nagy előrehaladást ért el az iparosodás terén. Mindazonáltal Magyarország még nem mondható ipari, hanem agrár-
ipar államnak. Kétségtelen tény, hogy a mezőgazdaságot üzők többségben vannak és helyzetük jobb, mint az ipari munkásoké. Hogy az iparüzők is nagyobb darab kenyérhez jussanak, az államgondoskodás terve az ipar decentralizálása. A törvény aravonat. közölgés legközelebb már tárgyalás alá is kerül. Annak alapján az ország minden részében gyárakat, ipartelepeket létesítenek, még pedig állami hozzájárulással és támogatással.

Családi házak veteményes kerle

Korunkban, a nemzetek gazdasági életében igen nagy szerepet játszik az önellátásra való törekvés, amit a nemzetgazdaságok szavával autarchiának neveznek. A nemzet legkisebb csoportjaiban, a háztartásokban is mindinkább érvényre ül az az elv, hogy minden kiskertesi családi háznak legyen külön veteményese, mert ez a család gazdálkodása és jóléte szempontjából rendkívül fontos tényező. Sokat olvashunk az utóbbi időben a németországi ipari városok városzéli telepeiről, ahol az ipari munkás üdítő és természetes környezetben, meg nem erőltető munkával ugyszólván egészsévi zöldségszükségletét maga állítja elő. Ezek a példák is meggyőznek arról, hogy a kisebb családi ház közvetlen környezetében üzemből tartott veteményes kert sok gondtól mentesíti tulajdonosát.

A zöldségfélék termesztését valamennyi kertészeti munka közül a legkönnyebben lehet elsajátítani, a családi kerteket pedig kitűnően lehet úgy berendezni és beosztani, hogy azok kelleme- en hassanak, tetszetősek legyenek és ami természetesen a legfontosabb, a háztartást zöldségféléivel, esetleg gyümölcscsel a szükségletet teljesen fedezhetik. A veteményes kertészkedésnek legelső szempontja, hogy a rendelkezésre álló terület sohasem maradjon megmunkálatlanul, illetve felhasználatlanul.

Rendesen kezelt, például 250 négyzetméter területű konyhakert, ha abban belterjesen folyik a kertészkedés, tehát ha elő-, fő- és köztes-, esetleg utóterményt is termesztünk benne, egy család szorosan vett konyhakerti szükségletét teljesen fedezheti. Az eredmény azonban csak abban az esetben lesz kielégíthető, ha szigorúan betartják a trágyázási és veteményezési forgót, az öntözés, az egyes növényfajták természetének és szükségletének megfelelően történik és ha az ugynevezett köztes termesztést céltudatosan végzik. Nemcsak arra kell ügyelni, hogy a konyhakerti növény trágyaigényének megfelelő beosztást kapjon a kertben, hanem arra is, hogy ugyanazon növény egy helyen egymá után ne teremjen. A hármas forgó szabálya az, hogy a frissen trágyázott talajba kerülnek a káposztafélék, a karfiol, a kalarábé, a paprika, a tök, az uborka: az előző évben trágyázott földbe a gyökér és a hagymafélék; a két évvel előbb trágyázott földbe a hüvelyesek.

Jól hasznosítható a konyhakert köztes termesztéssel. Így például koratavasszal egy táblára saláta ültethető mint elővetemény és ide április közepén korai kalarábé kerülhet, mint köztes. A saláta kitermelése után vagy pedig még szedése közben kiültethető a téli f-j-káposzta s mire ez teljesen kifejlődik és levelei szétterülnek, akkor már a korai kalarábé is kiszedhető. A bab közé előveteményül lehet például lobodát vagy salátát, esetleg retek, utóterményül pedig bimbós kelt vagy késői keikáposztát ültetni. A babnál tudnunk kell azt, hogy a beérés után a babot nem kell tövestől kitépni, hanem csak a szárát levágni, a gyökereket pedig, amelyek tudvalevően gyűjtik a nirogént, beásni, mert ezek egyuttal trágyául is szolgálnak. Hagymával lehet retek, később pedig fejes salátát, korai kalarábét ültetni. Némi ügyességgel bárki összeállíthatja magának a megfelelő veteményezési forgót, ha gondosan áttanulmányozza a magárjegyzékekben található táblázatokat, amelyek feltüntetik az egyes konyhakerti növények vetési és szedési idejét is.

A konyhakerti termesztés sikere

nagyrészen a kert beosztásán múlik. Arra kell ügyelni, hogy olyan terményekkel ne foglaljuk el a helyet, amelyek a konyhában csak má- odrendűek. Célszerű a kertészkedés megkezdése előtt, még a téli hónapokban „üzemtervet” készíteni, ami a gyakorlatban annyit jelent, hogy egy kockás papírra felrajzoljuk a kert kicsinyített területét és ebbe belerajzoljuk az egyes termesztendő növényfajtákra szánt részeket. Tehát részletes beosztást készítünk kertünkéről, természetesen mindig annak a figyelembevételével, hogy a háztartásban melyik konyhakerti növényre lesz majd a legnagyobb szükség. Ebben az esetben az eredmény nem is marad el és a veteményes kert részben megvalósítja a háztartás önellátását.

Élelmiszerek készletének ellenőrzése

Budapest, febr. 15.

Budapest főváros ellátási hivatala, utóbbi időben fölmerült panaszok alapján, újból megkezdte az élelmiszerek szigorú ellenőrzését. Az ellenőrzés tulajdonképpen nem a mennyiségre, hanem a minőségre irányul.

Az ellenőrző szervek eddig 85 husvizsgálati esetből 84 helyen megállapították, hogy a hus romlott, vagy másképp ártalmas az emberi táplálkosságra Majdnem ugyanazt állapították meg a teje vonatkozólag. Hogy az állapotnak gátat veszenek, a fővárosi ellenőrző hatóságok ezentul a vásárcsarnokokat, árusítóhelyeket, éttermeket, vendéglőket, kifőzéseket szigorú ellenőrzés alá vonják.

Magyarországra szóló üzeneteknél

kérjük minden alkalommal a pontos címet is megadni (ucca, házszám, foglalkozás, kinél lakik, továbbá tanya, pusztá és utolsó posta) ugyszin'én az üzenet feladójának pontos címét, milderre azért van szükségünk, mert az illető címére egy lappéldányt küldünk, amelyben az üzenet van, külön árusításra oda lapot nem küldünk.

Az üzenet ára 10 szóig 80 dinár ebbe nem számítandó bele az ucca, házszám egyszóval a közlelbi cím, csak a név és város vagy község nevét ahová az üzenet szól, minden további szó 10 dinár. Kérjük az üzenetet minél rövidebbre írni.

A Magyarországra szóló előfizetéseket kizárólag csak Mara Jenő a Torontál budapesti képviselőjénél Budapest II. Fő ucca 8. II. emelet 2. lehet eszközölni. Az előfizetni óhajtó vegyen bármely posahivatalnál kapható biancs csekklapot és azt töltsse ki megjelölve az 54.598 csekkszámot.

HIREK

Vasárnap	Febr. 29 nap
13	Kat. B. Hatvanadv. Prot. B. Ella
Hétfő	Kat. Bálint vt. Prot. Bálint
14	
Kedd	Kat. Fausztin vt. Prot. Emese
15	
Szerda	Kat. Julianna Prot. Julianna
16	
Csütörtök	Kat. Donát pk vt. Prot. Donát
17	
Péntek	Kat. Simon pk. vt. † Prot. Konrad
18	
Szombat	Kat. Konrad hv. Prot. Zsuzánna
19	

Időjárás: Hideg, csapadékos. Február 13-án a nap kel 6 56 és nyugszik 17 02, február 19-én 6 46 kel és 17 12 órakor nyugszik. 20 perccel hosszabbak a nappalok. — **Holdváltások:** Első negyed 1-én 8 óra 8 perckor. Holdtölte 9-én 6 óra 29 perckor. Utolsó negyed 17-én 8 óra 42 perckor. Újhold 24-én 2 óra 59 perckor.

Ma a Salvator (Schwarz) gyógyszerészár Göringgasse (Fő ucca) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 2 óráig csak az ügyeletes gyógyszerészár van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvosa Beckserek (Nagybecskerek) egész területére szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Sztakity Momir lakik Horthy Miklós ucca 51. szám alatt.

Falvay

Már alig van Bácságban város, falu, ahol nem ismerik. Hol itt, hol ott bukkant fel magas elegáns alakja s ruár maga a külseje is jóleső érzést vált ki az emberből. Aki nem ismeri közelebről, az valószínűleg hallotta már a hangját a rádióban. Ez a bársonyosan meleg és mégis férfias, különösen színes hang, mellyel úgy játszik érzéseink hurjain, hogy akar, mindenkit elgyönyörködtet. Hol Pesten, Szegeden, Belgrádban, vagy küönféle városok dobogóin szólal meg.

Most a belgrádi rádió egy sorozatos előadásra hívta meg. Nekünk nagyon jólesett, egyben a művész becsületére válik, hogy dalsorozatát a belgrádi katonai rádióban magyar népdalokkal kezdte meg. Népdalaink, már sok barátot szereztek Magyarországnak, Falvay, ezeknek számát, mostani koncertjével csak szaporította. Idegenajku emberek az elragadtatás hangján beszéltek róla. Ugy énekelte ezeket a szebbnél-szebb nótákat, ahogy rajta kívül csak nagyon kevesen. A legnagyobb sikert, talán mégis Viikay: „Szeretnék még egyszer hazamenni” című búbajos dalával szerezte.

Falvay vérbeli művész, aki a világ eseményei fölött szeméthyunya, dallal szeretné egymáshoz közel hozni, a gyűlölködés démonai által megszállt embereket.

Művész és nagy gyerek is egyuttal. A művész és a gyerek csaknem minden tulajdonságaival. Erős hite a művészet és ezen keresztül a gyermek optimizmusával néz a jövő elé.

Amilyen gavallér az életben, a hangját is úgy pazarolja. Nem az a

**Ügyes
szakácsnő**
tisztíttékében
felvétetik.
Jelentkezések a kiadóhivatalban 179

IRODALOM

Rovatvezető: KRISTALY ISTVÁN, a BMKSz írói szakosztályának elnöke

A délvidéki magyar képzőművészet

Írta: BECSKEREKI SZABÓ GYÖRGY

Második közlemény.

III.

A becskerei művésztelep 1931. augusztus 10 én nyílt meg Várkonyi József házában nyolc délvidéki magyar festőművész adott egymásnak találkozót. A művésztelep kérdéseit beszéltek meg, hogy másnap elkezdődik a komoly, alkotó munka. A művésztelep rendes tagjai voltak Bicskei Péter, C-incsák Csuthy Elemér, Husvéth Lajos, Oláh Sándor, Schneider Péter, Szemenyei Ferenc, vásoneői Várkonyi József festők és Bodnár Imre keramikus.

„A művésztelep célja: egymás izlését kölcsönösen fejlesztve a közös munkával, megismerni egymást. Műszerebbmenő céljai, hogy mindazokat a műkedvelőket, akik képességeket érznek magukban a rajzoláshoz, festéshez de nincs alkalmuk és módjuk művészemberek utasításait és irányítását megzerezni, hozzásegítsék ahhoz, hogy képességeiket fejleszthessék. E célból plenair-studiumokat végeznek élő modellek után. Célja továbbá a közönség izlésének nemesítése és művészeti nevelése és ennek céljából a művésztelep az itt készült munkákból kiállítást rendez, ezzel is elősegítve a művészek megélhetését” — találjuk a Magyar Közművelődési Egyesület irattárában a művésztelep megalakítására vonatkozólag.

A művésztelep munkája októberig tartott és december közepén Nagybecskerekben, a Rózsa szálló nagytermében megrendezte előkiállítását, amely élénk viszhangot keltett a szerb sajtó körében is. A kiállítás néma magyar tüntetés volt és dokumentálása annak, hogy a kisebbségi magyarságnak vannak értékei és ezeket meg is tudja becsülni.

A kiállítás nem hozott a kiállító művészek számára nagyobb anyagi sikert és az első művésztelep inkább erkölcsi jelentőségű. Nem eredményezett külön stílust, amit az idő rövidségével és a művészek hagyománytisztelével magyarázhatunk. Valamennyien a budapesti főiskolán végezték tanulmányaikat és egyik művész sem volt annyira eredeti egyéniség, hogy rá mert volna lépni az útjára és egyik sem olyan erős és lenyűgöző tehetség, hogy hatással lett volna művésztársaira. Volt a művésztelepen egy bizonyos lagymatag vidékiesség és polgári józanág. De ha nem is hozott újat és rindkivült, felkeltette a közönségben az érdeklődést a művészet iránt és 1931-től fogva több ilyen kollektív megmozdulás történt. Komoly érdeklődés mutatkozik a képzőművészet iránt az irodalmi folyóirat, a „Kalangya” hasábjain is. Hamarosan hangját hallatja az új délvidéki művészi utánpótlás, mindezeket a tényeket a művésztelep hatásával magyarázhatjuk.

1932-ben Szabadkán a városházán rendeznek gyűjteményes kiállítást és azon a becskerei művésztelep tagjain kívül ott találjuk Csávosi Sándor, Mamuzsich Magdát, Farkas Bélát a festők közül és Baranyiné, Markov Zlátát és Baranyi Károlyt a szobrászok közt. Dr. Millekics János régész és a palicsi múzeum őre művészeti egyesületet kísérel megalakítani, de ez nem jár eredménnyel.

1936-ban az újvidéki Református Olvasókör megrendezi az őstehetségek kiállítását. Az ott feltűnt tehetségeket

a társadalom útján próbálták taníttatni és iskolához segíteni. Ennek eredményeként 1937-ben öt magyar festőnövendék, Hangya András, Ács József, Erdey Sándor, Nagy Sándor és Fehér Etel a belgrádi Képzőművészeti Főiskolára iratkozik be, mint a kisebbségi magyarság képzőművészetének fiatal és nagyreményekre jogosító tagjai. Tanulmányaikat Dobrovics Péter tanítványaiként kezdik és a délszláv festészet a markáns egyénisége nagy hatással volt festészetükre.

Ezek a fiatalok a szabadkai Magyar Olvasókör rendezésében, annak nagytermében 1938. október elején kiállítást rendeztek műveikből és a tárlaton világosan és meggyőzően mutatkozott meg a délvidéki magyar festők izmos tehetsége. Műveik már egy új festői látás jegyében készültek, magán viselik a kor művészi bélyegét, azonban rajtuk nem érezni a délvidéki táj és ember festői és formai kifejezését. Ők jelentik a délvidéki magyar művészi utánpótlást.

1941 márciusában a zombori Magyar Közművelődési Egyesület a jugoszláviai magyar képzőművészek kiállítását szándékszik megrendezni Zomborban. Megtörténik az előkészítő munka. Szabó György javaslatára lépések történnek a képzőművészek összehívására és egy festői és szobrászati céh megalakítására, amely a februárban alakult Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség egyik szakosztálya lenne és egyesítené a Délvidéken élő összes alkotóművészeket egy cél érdekében: a délvidéki magyar képzőművészet megteremtésére. Míg a tárgyalások folytak „az ég beborult és távolban már dörgött is. Főként tornyosultak a háboru sötét fellegei és megremegett a lélek.”

Azonban, amilyen gyorsan jött a vihar, úgy el is űt. Egy hét alatt már felszabadult a magyar Délvidék és német katonai megszállás alá került a Bánság.

A testi felszabadultsággal felszabadul a lélek is és a délvidéki magyar képzőművészek huszonhárom évi keresés után megtalálják egymást, létrehozzák Magyarország legfiatabb képzőművészeti egyesületét, a Délvidéki Szépművészeti Céhet.

IV.

A Délvidéki Szépművészeti Céh 1941 októberében alakult meg Újvidéken. A céh elnökévé Baranyi Károly szobrászművészt választották meg. Pár hét alatt megvalósul az annyira szükséges művésztelep Újvidéken, és a művészek már műterem birtokában kezdhetik meg az alkotó munkát.

A céh tagjai sorában találjuk a Délvidéken élő összes képzőművészeket és a kisebbségi korszakot átélt művészek mellett ott vannak már azok az alkotóművészek is, akik a megélhetés, vagy a rajztanári állások betöltése miatt állandóan a Délvidéken telepednek le, mint Hagyk István, Diószegi Balázs, Szervánszky János, Ruzsicska Pál és Petrich Katalin. Emanuel Béla pedig származásánál fogva csatlakozik a délvidéki képzőművészek mozgalmához.

A céh munkája hamarosan eredményeket mutat fel és a délvidéki képzőművészeti élet fellendülését eredményezi. A céh, a decemberi bemutató kiállítás után, több sikerült kiállítást

rendez: így 1942 májusában Újvidéken, ugyanez év augusztusában Palicson és néhány kisebb jelentőségű műteremkiállítást nem említve, 1943 március 14—26 között Budapesten.

Azonban nemcsak a kiállítások, hanem a képzőművészeti életkérdései és problémái iránt is élénk érdeklődés mutatkozik és az eddig csupán irodalmi folyóirat, a „Kalangya”, az irodalmi mellé felveszi a művészeti folyóirat címet is és állandó képzőművészeti rovatában a délvidéki alkotóművészeket mutatja be, foglalkozik munkáságukkal, bírálatot ír kiállításokról és boncolgatja a délvidéki képzőművészet problémáit.

Huszonhárom év óta először próbálják világosan és tömören összefoglalni a délvidéki képzőművészek feladatát. A délvidéki szellemi élet fellendülésével magyarázhatjuk ezt a különös érdeklődést a délvidéki képzőművészet iránt és a decentralizációs törekvéssel, amely meg akarja teremteni a táji irodalmat és a táji képzőművészetet. Mindez nem különállást akar jelenteni, nem elkülönülést a magyar szellemi és művészeti élettől, hanem annak kiteljesülését: bizonyosság akar lenni, hogy a déli végeken élő magyarságnak van mondanivalója az összmagyarság számára és ennek a vidéknek vannak olyan sajátos problémái, melyeket más tájról származó ember nem érthet meg és nem fejezhet ki ily bensőséges átérzéssel.

A délvidéki alkotóművész ma már nem áll egymagában és nincs gyökéretelenségre ítélve. Mögötte áll az egész délvidéki magyarság, amelynek kulturális szervezete, a közel háromszázötvenezer tagot számláló Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség erkölcsi és anyagi ereje biztosítja számára a szabad alkotó munkát.

Bele kell helyeznünk a művészt a korba, hogy megértsük munkája eredményét vagy eredménytelenségét és törekvéseit, amelyeket eddig csak elvétve koronázott siker.

Ennek megértésével közelebb jutunk a délvidéki magyar képzőművészet megismeréséhez és jobban tudjuk értékelni a délvidéki magyar művészek bekapcsolódását az anyaország művészeti életébe.

Művészi és emberi értékeket hoztak magukkal: a művészet örök eszményeiben való töretlen hitet és erős próbát kiállott, acélos magyarságot! (Jövő szerdai számunkban folytatjuk.)

Aranybánya kiaknázása. A törökországi Adanánál felfedezett aranybánya kiaknázására a kormány megtette a szükséges intézkedéseket.

Szőlődugványok kiosztása. A bolgár földművelésügyi miniszter Szkoplye, Stip és Kavadarzi gyümölcskert tulajdonosoknak 170.000 szőlődugványt bocsátott rendelkezésére. A dugványokat nemesfajú szőlők töveiből gyűjtötték, amivel a szőlőtermés feljavítását kívánja a minisztérium elősegíteni.

Borarak ellenőrzése

Zágráb, febr. 15.

A zágrábi élettermek, kocsmák és más italmérési üzemekben az italok ára indokolatlanul és mértéktelenül fűszkölt. Például, egy liter nemis elsőrangú asztaliborért 600 kunát szedtek be a fogyasztótól a vendéglősök.

A városi hatóság most szigorú ellenőrzés alá helyezi a bor és általában az alkohol kiméréseket, amivel az árak letörését reméli elérhetni.

beburkolt nyaku, a szellőtől is rettegő művész ő, aki csakis előre néz. Bohém és ha valaki gyönyörködik a hangjában, annak csillogtatja tehetségét, tudását a végtelenségig. Hallottam már énekelni jóformán megszakítás nélkül, este 11 órától hajnali négyig ilyenkor megfelelnek mindennél, dül belőle a dal magyarul, németül, olaszul. Mint egy jótékony krózus, úgy szórja széjjel az értékeit. Bohém. Művész. Nagy gyerek. K. V. V.

Uj műszerész-mester. Kiss István verseci lakos a becskerei vizsgázó bizottság előtt mester oklevelet nyert.

Jégspport. A budapesti korcsolyázók egyesülete, fennállásának 70 ik évfordulóján február 19 én és 21 én nagyszabású nemzetközi ünnepélyt rendeznek. Németország legjelesebb mester korcsolyázói már bejelentették részvételüket. Eddig a Haizenhofer testvérek, Martha Musilek, Edi Rada, Madelaine Müller, Gerda Strauch és Günther Noack jelentette be megjelenését.

Géprendelések. A Németország és Magyarország között létrejött egyezmény alapján Magyarország 30 millió pengő értékű gépeket kap Németországtól. Az értéket Magyarország pengővel fizeti és a szállítás a háboru után veszi kezdetét.

Elveszett személyazonosság igazolvány. Zonai József Torontálországi és Szenthubert közt elvesztette személyazonosság igazolványát. Bejelentés megtalálójá jutalom ellenében adja le Zonai Józsefnek Ruszkoszelo, Templom-utca.

Kilenc testvér egy napon kötött házasságot. Hat fiu testvér és három nővér a quabeci (kanadai), a Ramon család gyermekei egy napon tartották nászukat. A legfiatalabb leánygyermek 17, a legidősebb fiu pedig 31 éves, aki mint repülő Angliában tartózkodik. Erre a különleges alkalomra szabadságot kapott és csak két órával az esküvő előtt toppant be a nászházba. Az esküvőn 950 meghívott és körülbelül ugyanannyi nemhivatalos vendég vett részt; az esküvő összes költségeit egy filmbíradó társaság viselte, amelynek egyedüli joga volt a tömegházasság felvételezésére. A kilenc Ramon testvér három családnak három-három tagjával kötött házasságot.

Szövetkezet-utca Szegeden. A szövetkezeti munka mind szélesebb körben vivja ki magának azt a megbecsülést, amelyet mindenképpen megérdemel. Ennek látható jeleként most Szeged város tanácsa elhatározta, hogy Szövetkezet-utcának nevezi el azt az utcát, melyben a Hangya-kirendeltség és a paprika-üzemek épülettömbje fekszik.

Tizenöt ezer skorpió. A kigyók mérge igen fontos gyógyszer, belőle készílik azt a szérumot, amelyet aztán kigyómarás alkalmával használnak. Törökországban tavaly 15 ezer skorpiót gyűjtött össze a lakosság s az ankarai higiénikus intézet 100 párat fizetett az állatok darabjáért. A gyűjtés kettős haszonnal jár: 1. hatalmas mennyiségű gyógyszert tudnak előállítani, 2. ilyen módon sok vidéket megszabadíthatnak a kártékony állatoktól.

Osztalék kifizetés. A Magyar Kereskedelmi Bank az elmúlt évre részvényenként 6 pengőt állapított meg osztalék címén. A közgyűlésen a részvényőket 45.86 millió pengőre emelték.

Két forradalom

14

A világon vannak lelki járványok is! A háború is járvány volt, a bolsevizmus is az.

Berlinben nagy krízise van most ennek a járványnak. Két legvadabb terjesztőjél, Liebknecht Károlyt és Luxemburg Rózát megölték. És mert az asszony tehetségesebb volt és jobban tudott gyűlölni, mint a férfi, vészesebben is tudott hatni destruktív szellemével. Míg Liebknecht a német spartakusokat szervezte meg, Luxemburg Róza volt az összekötő kapocs az orosz és a német forradalmi zsidóság között. Ezek az emberek gonosztevőkkel szövöttek, Berlin csöcselékét uszították a lakosságra. Polgárháborút akartak és Németország romjain saját uralmukat. Luxemburg Rózát most a tömeg dühe tépte darabokra. Hír szerint a Landwehr csatornába dobták a testét, Liebknechtet pedig, aki másokat a halálba tüzelt, míg maga elbujt és leagadta nevét, mikor sor került rá, hogy bátor legyen, — szökése közben lőtték agyon.

A berlini lapok azt írják róluk: nem ismerték a határt, ahol a politikai harc megszűnik és a bűncselekmény kezdődik. És ugyanekkor a budapesti szabadkőművesek kormánytámogató lapjában: a Világban elképedve olvasom: „Ennek a két embernek a sorsa veszedelmesen hasonlít ama Nazaretiéhez... A kommunizmus történetébe mártírglóriával a feje körül két szent vonul ma be...”

A kommunizmus léte, alapja és egész tana az osztálygyűlöletre, vagyis a testvérgyilkosságra van felépítve. Krisztus egész tana maga a szeretet. Közte és amazok között nincs hid a szakadékon át. Az ő országa nem e földről való, ezeknek az országuk csakis a földön van és elsöpri, ami nem e földről való. Ezek mindent elvesznek, ő mindent odaadott. A Nazareti meghalt értük is, ők pedig újra megfeszítik őt...

A kormány, már szinte leplezetlenül a kommunisták kezére játszik. Mostanában történt, hogy a nyireg-házai katonai ügyészség megkeresésére, gyilkosság büntette miatt a budapesti rendőrség egy Szamuely Tibor nevű kommunista agitátort letartóztatott. Röviddel ezelőtt egy hadifogságból megért alezredes tanuskodott róla, hogy ez az ember, aki mint hadifogoly Oroszországban Trockij bizalmasa volt, Moszkvában százötven magyar tisztet kivégeztetett, mert nem akartak a vörös gárdához csatlakozni. A kommunista Szamuely most három napot sem töltött fogházban. Károlyi Mihály közbenjárására beszüntették kihallgatását és szabadon eresztették.

Ez az eset ismét rést vág a láthatatlanon, mely mögött démoni munka folyik.

Erjedés dolgozik mindenütt.

A hadügyminisztériumban is két tábor harcolt és a magyarokat megint legyőzték. Pogány elcsapta Fes teticset. Böhm Vilmos lesz a hadügyminiszter. A vallás és közoktatásügyi minisztériumot különválasztották és Károlyi a magyar jövő kulcsát, közoktatásügyi tárcát, Lenin ágensének, a szociálkommunista Kunfinak adta a kezébe, aki azzal kezdte működését, hogy a magyar Tudományegyetem régi autonómiáját félrelökte és ajánlás nélkül önhatalmulag kinevezett hat szabadkőművest tanárnak.

És ez az ember, aki így tiporja

a magyar faj életérdekeit, tárgyalt most a kormány nevében a mi érdekeinkről az entente-hatalmak megbízásából ideérkezett amerikai misszióval. A missziót Coolidge tanár, Wilson elnök barátja vezeti. Tájékozódást szerezni jött. Hogy ezt a tájékoztatást a kormány milyen formában végzi, arról hallottam egy kis történetet. Kunfi Zsigmond a bolsevizmus rémét emlegetve, azt panasolta Mr. Coolidge-nak, hogy nincs szén, nincs munkaalkalom és a munkanélküliek segélyezése felemészteti az állam erejét. Mikor a földművelési miniszter, Buza Barna informálta az amerikaiakat, száznál is több hangon jajveszékelt, hogy a burgonya, répa elrothadt a földben és nincs, aki kiszedje. Coolidge meglepetve kérdezte: — Hát a miniszter urak nem érintkeznek egymással?...

És nemcsak idebenn, de a külföldön is ilyen emberek képviselik ma Magyarországot. Míg a feminista bolsevik Bedy-Schwimmer Róza, a Károlyi kormány nem akkreditált, de kitessékelt svájci követe adóságainak hátrahagyása után már befejezte diplomáciai pályafutását, azalatt, mint a kormány kiküldöttje:

Angol kölcsönök Európa délkeleti államainak

Bécs, febr. 15

Az első világháború után leginkább Franciaország igyekezett a délkeleti államokat gazdasági és kulturális téren a maga érdekkörébe venni. Anglia ellenben csak akkor indította meg gazdasági offenzíváját ugyanott, amikor a német nemzeti ujjáébredés gazdasági téren is nagy előretörést mutatott. Németország gazdasági föllendülésével és erejével azonban Olaszország abessziniai hadjárata alkalmával olasz oldalra állt és azzal bizonygatótelt akart kifejezésre juttatni, hogy nem hajlandó angol érdeket szolgálni. Anglia azután államkölcsönök és ipari vállalatoknak nyújtott segítséggel igyekezett a délkeleti államokat lekötöztetnie. Annak méreteiről a „Világ gazdasági Irattár” 1938-ban megjelent számadatai következő adatokat szolgáltatják:

Törökország 18 esetben kapott 199 974 angol fontban, Görögország 19 esetben kapott kölcsönt 84 503 angol fontban, Magyarország 10 esetben kapott kölcsönt 68 823 angol fontban, Románia 7 esetben kapott kölcsönt 19 550 angol fontban, Bulgária 5 esetben kapott kölcsönt 13 279 angol fontban, Jugoszlávia 2 esetben kapott kölcsönt 1 250 angol fontban.

Az összegekben nem foglaltattak a tisztán háborús kiadások fedezésére szolgáló kölcsönök.

Kéri-Pál, Vadász Miklós, Ignolus Veigelsberg Hugó még odakint tépdesik utolsó foszlányát a magyar állam tekintélyének.

Mintha a magyar lelkek éreznék mindezt és jóvá akarnák tenni, amit a kormány amúgy is nyomorult helyzetükön ront, szinte kétségbeesetten keresi valamennyi hazafias erő a megnyilvánulást. Tüntető meneteket vonulnak az amerikai misszió ablakai alá és zúgnak az utcák: „Nem, nem, soha!”

Coolidge felkereste a beteg Apponyi Albert grófot és átvette nagyszerű memorandumát, melyben összefoglalta a Magyarország ellen elkövetett igazságtalanságokat. Gróf Teleki Pál, aki október eleje óta lázasan dolgozott geográfusaival és a statisztikusokkal az ország nemzetiségi térképen, ezeket a térképeket adta át a misszióknak, melyek rabló szomszédaink hazug jogcímeivel szemben statisztikai alapon igazolták, hogy a megszállt területeken csehek, szerbek oláhok az ezeréves Magyarország kétharmadával együtt közel negyedmillió fajmagyart akarnak elszakítani.

— Teleki beláthatatlan szolgálatot tett hazájának — mondták az amerikaiak.

(Folytatjuk).

Az angolok a kölcsönnyújtásokkal, tekintet nélkül azok jövedelmezőségére, mindenképpen politikai befolyást akart nyerni azokban az országokban. Az 1939. év eseményei azonban gátat vetettek az angol kizsákmányolási hajdjáratnak.

TÜBBEKNEK: Levelezéseiknél, kérdésesteveiknél kérjük, írják ki mindig teljes nevüket és címüket. Névtelen levelekre nem válaszolhatunk. Pénzbeküldéseknél kérjük, írják meg mindig a csekk vagy postautalvány hátsó részén, hogy az összeget milyen célra küldik be. Ha csak előfizetési díjat küldenek be, nem kell írni semmit, csak akkor, ha most küldenek be először előfizetési díjat.

Keresek egy tiszteséges komoly **leányt** vagy **asszonyt** aki főzni és minden háztartási munkát elvégezni tud, jó fizetéssel, három személyhez. Kikindára. 177
Maria Valc, Ditrich Eckhart utca 14

34 éves elvált iparos házasság céljából keresi hozzáillő leány, özvegy-, vagy elvált asszony ismerettségét Csak teljes című, fényképpel ellátott levelekre válaszolok. Leveleket „Megértő” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 180

Keresek azonnali belépésre egy ügyes **mészáros** **tőkelegényt** aki önállóan dolgozni tud **Leopold József** 181
mészáros és hentes, Horthy Miklós u. 9

Polgármesteri hivatal Becskerek.
Kötelező munkaszolgálat
ügyosztálya.

1949/1944 szám 1944 II. 10.

A bánáti kerületi Előjáróság 1944 február 7-én kiadott I. 18/154 sz. rendelete és a birodalmi hadigazdálkodás/keresztülvitelére alkotott második rendelet 1 §-a alapján

elrendelem:

hogy az alant felsorolt szakmába tartozó és jelenleg Becskereken tartózkodó azon szakmunkások, akik 1894-től 1926-ig születtek, február 15-én és 16-án jelentkezzenek a kötelező munkaszolgálat ügyosztályán (18. sz. szoba).

a) Bőrfeldolgozó és hozzátartozó szakmák: timárok, nyergesek, finombőrkioldozók, mint táskák stb. kárpitosok, diszitók, lino-leumfeldolgozók és az összes egyéb e szakmához tartozó bőrfeldolgozók.

b) Ruhakészítők: szabók, kalaposok, sapkakészítők, diszitók, szücsök, cipészek, csizmadiák, bocskorosok, papucsosok és a hásonszakmában dolgozó gyáripari munkások.

c) Vendéglősiparban foglalkoztatottak: pincérek, szakácsok, csaposok stb.

d) Szállodatulajdonosok, vendéglőtulajdonosok és ezek alkalmazottai.

e) Szeszereskedők.
Képesített szakembernek számít mindazon egyén, aki a fenti szakmák bármelyikében dolgozik, vagy hosszabb ideig dolgozott.

E rendeletben említett egyének a kötelező munkaszolgálat ügyosztályán e hó 15-én és 16-án megkapják a jelentkezéshez szükséges nyomtatványokat, melyeket kitöltve a bejelentési bizottságnak február 17-től 27-ig átadni kötelesek.

Ez a jelentkezési kötelezettség az összes fenti szakmákban dolgozóakra kivétel nélkül vonatkozik.

Aki nem jelentkezik, az a fenti Szabályrendelet 4 §-a alapján büntetettik.

Gion s. k. polgármester.

Ujságkihordót
és rikkancsokat keres a
„TORONTÁL”
Sepp Kraft (Zápolya) utca 3. szám

Hirdessen a Torontál-ban

A szerkesztésért és kiadásért felel
Üzvegy dr. Mara Jenőné
Uri (Herren) ucca 7.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Becskerek (Nagybecskerek)
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.